MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Vaikka viime päivien talouskeskustelusta voisi toisin päätellä, Suomella ei ole edessä vajoaminen köyhyyteen. **MATTI KALLIOKOSKI HELSINGIN SANOMISSA**

Metsien hiilinielu otettava huomioon

EU-komissio julkisti pari viikkoa sitten esityksensä EU:n tulevasta ilmastopolitiikasta vuoteen 2030 saakka.

Esityksen mukaan jäsenmaiden pitäisi vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä vuoden 1990 tasosta 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Uusiutuvan energian osuuden tulisi kasvaa 27 prosenttiin. Toimimattomaksi osoittautunut päästökauppa myös uudistetaan.

Tavoitteisiin halutaan päästä nykyistä joustavammin ja kustannustehokkaammin. Tästä syystä uusiutuvan energian osalta halutaan luopua maakohtaisista tavoitteista, uusi 27 prosentin vähennystavoite on kaikkien EU-maiden yhteinen.

Komission esitys tuplaa kasvihuonepäästöjen vähentämisen vuoteen 2020 voimassa olevaan ohjelmaan verrattuna. Tavoite on kova, koska kehitys on viime aikoina kulkenut toiseen suuntaan. Suomessa kivihiilen käyttö on lupa- ja veropolitiikan seurauksena lisääntynyt reippaasti. Myös Saksassa kivi- ja ruskohiilen käyttö energiantuotannossa on lisääntynyt.

Vähemmälle huomiolle on jäänyt, että komissio esittää päästökaupan ulkopuoliselle sektorille 30 prosentin kasvihuonekaasujen vähentämistä vuoteen 2005 verrattuna. Päästökaupan ulkopuolella ovat muun muassa maatalous, liikenne ja kiinteistökohtainen lämmitys.

Vaikka päästökauppaan ulkopuoliset vähennykset jyvitetään jäsenmaille myöhemmin, pitää esityksen etenemistä ja erityisesti sen sisältöä seurata hyvin tarkkaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston päällikön Esa Härmälän mukaan esitys saattaa kireimmillään merkitä maatalouden osalta nykyisen päästötavoitteen lähes kolminkertaistumista. (MT 3.2.)

Maatalouden kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite on nyt 13 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Jos maakohtaisessa jyvityksessä käytetään samaa kaavaa kuin nykyisen ilmastopaketin yhteydessä, nousee Suomen tavoite 36 prosenttiin.

Härmälän mielestä päästökaupan ulkopuoliset alat tuovat Suomelle suurimmat haasteet. Esimerkiksi maatalouden päästöt liittyvät luonnonlakeihin: päästöjä tulee niin kauan kuin peltoa kynnetään tai lehmät hengittävät.

Viljelijät suhtautuvat periaatteessa myönteisesti päästöjen vähentämiseen, mutta kustannukset epäilyttävät.

Kasvava puu on tehokas hiilinielu.

Maatalouden osuus ilmastopäästöistä Suomessa on noin viidennes. Maatalouden päästöjen vähentämistä selvittäneet Teea Kortetmäki ja Marja Järvelä muistuttavat, että jo nykyisen 13 prosentin päästövähennyksen saavuttaminen edellyttäisi tehokkaita mutta samalla myös taloudellisia toimia. (MT 3.2.)

Kortetmäen ja Järvelän haastattelemien viljelijöiden mielestä hyväksytyimpiä maatalouden ilmastotoimia ovat energiatehokkuutta parantavat ja energian säästöön liittyvät keinot. Ilmastopolitiikan monimutkaisuutta kuvastaa hyvin, että maatalouden energiansäästön hyödyt kirjautuvat maatalouden sijaan energiasektorille.

Härmälän mukaan päästökaupan ulkopuolisten päästöjen maakohtaisesta jyvittämisestä pitäisi saada lisätietoa ennen kuin 40 prosentin kokonaistavoitteeseen sitoudutaan. Härmälä on oikeassa.

Päästöjen lisäksi tulevassa ilmastopolitiikasta on otettava huomioon myös metsien merkitys hiilinieluna.

Suomella on kokemusta siitä, miten kansainvälisissä ilmastosopimuksissa voidaan mennä metsään. Durbanin ilmastokokouksessa vuonna 2011 päädyttiin sopimukseen, jossa metsistä tuli hiilinielun sijaan päästölähde.

Durbanin kokouksen jälkeen EU:n ympäristöministerit sopivat, että Suomen kärsimä vääryys hyvitetään. Hyvitystä ei ole tähän mennessä kuulunut. EU:n ilmastopolitiikan tulevaisuudesta päätettäessä on hyvä tilaisuus hoitaa asia viimeinkin kuntoon.

Durbanin vääryys pitää viimein korvata.

VIERASYLIÖ

Metsäinvestointien edellytyksenä varmuus raaka-aineen saatavuudesta

Julkisuudessa on viime aikoina esitetty, että Suomessa olisi tilaa uusille ja suurille puunjalostuslaitoksille. Metsät ovat merkittävin luonnonvaramme ja on tärkeää, että investointiedellytyksistä keskustellaan.

Puuta käytetään nykyisin noin 75 prosenttia metsien kestävistä hakkuumahdollisuuksista. Tätä taustaa vasten voisi helposti olettaa, että puuta riittää ja raaka-ainenäkökulmasta metsäteollisuuden uudet investoinnit ovat täysin toteutuskelpoisia.

Olisi kuitenkin itsensä pettämistä uskoa tähän sokeasti.

Suomi epävarma investointikohde

Runsaista metsävaroista huolimatta teollisuudelle on ollut haasteellista saada puuhuolto toimimaan luotettavasti ja kilpailukykyisin kustannuksin. Nykykehityksen valossa huominen ei näytä tätä päivää paremmalta.

Karulla tavalla järjestelmämme korjaustarvetta kuvaa, että esimerkiksi Ruotsiin nähden Suomessa on merkittävästi alhaisempi metsien käyttöaste eikä uusia ja merkittäviä puuta käyttäviä teollisia investointeja ole tehty Suomeen 2000-luvun puolella.

Ongelmat eivät selity suomalaisen metsäteollisuuden virheellisellä tuoteportfoliolla eivätkä vientituotteiden heikolla laatukilpailukyvyllä; esimerkiksi suomalaisesta puusta tehdyn sahatavaran, sellun ja kartonkien osalta kysyntää taatusti löytyy, jos kustannuskilpailukyky on kunnossa.

Mitkä tekijät sitten taklaavat Suomesta pois investointeja?

Väitän, että eräs suurimmista esteistä on heikko luottamus toimivaan puuhuoltoon kilpailukykyisin kustannuksin investoinnin teknisen ja taloudellisen elinkaaren aikana.

Mahdollisuus lisätä metsiemme hakkuita kestävästi perustuu käytännössä valtaosin yksityismetsissä olevaan potentiaaliin. Oleellinen kysymys investoijan näkökulmasta on, kuinka paljon pystyssä huojuvista hakkuumahdollisuuksista on saatavissa aktiivisen markkinatarjonnan piiriin ja millä ehdoilla raaka-aine on saatavissa teollisuuden jalostettavaksi.

Toimiva metsäpolitiikka parantaa edellytyksiä

Uuden investoinnin edellyttämää raaka-ainepohjaa ei voi perustaa pelkästään siihen olettamukseen, että tällä hetkellä ei-aktiiviset metsänomistajat tavalla tai toisella aktivoituvat myymään puuta ennemmin tai myöhemmin joka tapauksessa. Siinä piilee tarpeettoman suuri riski investoinnille.

Investointia harkitseva päinvastoin tunnistaa suomalaisen metsänomistuksen tämän hetken keskeiset haasteet: huomattava osa metsäomistajista on etääntymässä metsien aktiivisesta ja ammattimaisesta hoidosta ja samanaikaisesti vartuneiden eläkeläisten määrä ja osuus kasvavat.

Investoinnit nojaavat väistämättä yksityismetsien puun varaan.

Lisäksi metsälörakenteemme pirstoutuu, mikä on ehkä vakavin uhka aktiivisen metsätalouden harjoittamiselle.

Toivonkipinää metsäteollisuuden investoija etsii metsäpolitiikan ohjauksen puolelta – siellä odottaa todellinen yllätys. Metsätalouden verokertymän kantavat tätä nykyä yksinomaan aktiiviset metsätalouden harjoittajat, jotka myyvät puuta. Metsänomistajat, jotka eivät hoida tai myy metsäänsä, eivät maksa lainkaan veroja.

Investointia suunnitteleva havaitsee varsin pian, että tällainen järjestelmä ei ole omiaan tukemaan puuhuoltoa. Palveleeko tämänkaltainen järjestelmä aidosti yhteiskuntamme kokonaisetua ja houkutteleeko se uusia investointeja Suomeen?

Metsätalouden näkökulmasta on perusteltua kysyä, miksi metsätalouden verokertymä kaadetaan kokonaisuudessaan aktiivisen metsätalouden harjoittajien niskaan?

Järjestelmä tuntuu rankaisevan heitä osallistumisesta yhteiskunnan hyvinvoinnin lisäämiseen puuta myymällä. Tavoitteena pitäisi olla vähintään metsänomistajien tasapuolinen kohtelu veronkannossa tai jopa aktiiviseen metsätalouteen kannustaminen tavalla tai toisella.

Uusilla malleilla rytinää metsiin

Maa- ja metsätalousministeriö käynnisti metsäverokeskustelun viime syksyn metsäpäivillä. Toimittajat tulkitsivat keskustelua niin, että metsätalouden verotus kevenisi.

Ainoastaan aktiivisten metsätalouden harjoittajien verorasitetta keventämällä ei voida ongelmaa ratkaista, sillä se vain supistaisi valtion verokertymää. Valtion kroonisessa rahapulassa tällä ei ole tulevaisuutta. Jos samanaikaisesti laajennetaan veropohjaa fiksusti myös niihin metsänomistajiin, jotka nyt eivät hoida metsiään, olisi tilanne toinen.

Meillä on Suomessa kansallisia vahvuuksia houkutella investointeja, kuten vakaa poliittinen toimintaympäristö ja varsin kehityskelpoinen logistinen infrastruktuuri.

Kuitenkaan nämä vahvuudet eivät valitettavasti ole riittäneet enää pitkään aikaan eivätkä viimeaikaiset lakiuudistukset ole tilannetta ratkaisevasti parantaneet. Erityisesti rikkidirektiivin aiheuttama kilpailukykyhaitta iskee lujasti Itämeren merikuljetusten varassa olevaan metsäteollisuuteen.

Jos Suomi haluaa uusia ja merkittäviä puuta raaka-aineena käyttäviä investointeja, niin meidän on tehtävä järeitä uudistuksia nykyiseen metsätalouden ohjausjärjestelmäämme.

Avainasia on puun tarjonnan lisääminen ja potentiaalisten investoijien luottamuksen vahvistaminen raaka-aineen saatavuudesta. Investoinnit nojaavat väistämättä yksityismetsien puun varaan. Meidän on etsittävä malleja, jotka eivät pelkästään palkitse aktiivisia puun myyjiä vaan myös aktivoivat metsien taloudellisen hyödyntämisen sivuun sysänneet metsänomistajat hoitamaan metsiään.

Valmista ratkaisumallia epäkohtien korjaamiseksi en esitä, mutta haastan koko sektorin keskustelemaan rakentavasti tästä tärkeästä teemasta.

Nyt jos koskaan me tarvitsemme Suomeen uusia investointeja ja nykyistä älykkäämpiä toimintamalleja – myös metsätalouden saralla.

TOMI SALO
Kirjoittaja on Metsäteollisuus ry:n metsäjohtaja.

Harkinnan paikka

Osakeyhtiöiden verokannan alentaminen tämän vuoden alusta suosii myös yhtiömuotoista maataloutta. Se saattaa lisätä kiinnostusta maatilojen yhtiöittämiseen. (MT 5.2.)

Tyypillinen yhtiöittäjä on hiljan investoinut ja sitä myötä velkaantunut tila, jolla nettovarallisuus on miinuksella ja tulot verotetaan kokonaan ansiotulona.

Yhtiö pystyy rahoittamaan myös erilaisia investointeja, kuten lisämaan hankintaa, helpommin kuin perusmaatila.

Yhtiöittämistä pidetään yleensä isojen tilojen asiana, mutta myös esimerkiksi sivutoimisesti hoidetun viljatilan yhtiöittämisestä voi olla etua.

Osakeyhtiö on toimiva ratkaisu muun muassa yhteisnavetoille, koska se selkeyttää omistusta ja hallintoa. Tosin osuuskuntakin on varteenotettava vaihtoehto yhteistoimintayksiköille, sillä osakkaaksi ryhtyminen ja siitä luopuminen onnistuvat osuuskunnassa osakeyhtiötä vaivattomammin.

Siikajokiset Jukka ja Sari Karhumaa yhtiöittivät maitotilansa verotussyistä elokuussa ja ovat tyytyväisiä päätökseensä. Heidän mielestään ratkaisu ei sinällään paranna kannattavuutta. Olennaista on kustannusten hallinta.

Kaikille yhtiömuotoinen maatalous ei sovi. Byrokratia lisääntyy entuudestaan, kun vaateet kirjanpidosta kasvavat. Yhtiöittäminen ei liioin ole järkevää, jos se ei tuo hyötyjä verotuksessa.

Osakeyhtiön perustaminen vaatii joka tapauksessa tarkkaa harkintaa. Peruutusvaihdetta tai paluuta vanhaan ei ole – ei ainakaan kohtuuhinnalla.

LEHTIKATSAUS

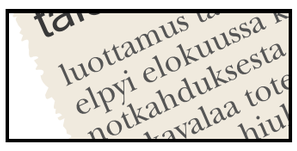

Ehtymätön mahdollisuus

Savon Sanomien mielestä paikallisuus on kouluille suuri ja ehtymätön mahdollisuus. *”Lasten ja nuorten esi- ja perusopetussuunnitelmat ovat jälleen uudistumassa. Koulutyön perusta muodostuu valtakunnallisista sisällöistä. Niiden rinnalle kunnissa räätälöidään paikalliset opetussuunnitelmat, jotka täydentävät kaikille yhteisiä oppimisen tavoitteita.”*

”Paikallisuus on kouluille suuri ja ehtymätön mahdollisuus. Varkauden historia, Rautavaaran metsäluonto, Keiteleen ja Vieremän teollinen osaaminen, Lapinlahden kulttuuri ja Koillis-Savon kallioperä – jokaisen koulun läheltä löytyy loputtomasti kohteita, joiden kautta suuret ja etäiset asiat muuttuvat käsin kosketeltaviksi ja yhdessä koetuiksi.”

”Kouluopetuksen paikallistaminen antaa oppimiseen syvyyttä ja vahvistaa uskoa siihen, että vaikeitakin asioita voi ymmärtää. Toivottavasti opettajilla riittää aikaa ja voimaa johdattaa koulun työtä vahvemmin tähän suuntaan nykyistenkin opetussuunnitelmien aikana.”

Surkea perintö odottaa

Seuraavaa hallitusta odottaa **Ilkan** mukaan surkea perintö. *”Kataisen hallitus on vahvistanut kriisitietouttaan useilla korkean tason seminaareilla. Yhteinen näkemys ongelmista onkin saatu aikaiseksi. Mutta lopullisen päätöksen punnertaminen on osoittautunut ylivoimaisen vaikeaksi tehtäväksi.”*

”Nykyhallituksen suurimmat saavutukset ovat jäämässä lakien säätämiseen. Niiden seurauksista vastaavat ministeriaitiossa runsaan vuoden kuluttua toiset kasvot.

Tuleva hallitus saa surkean perinnön, varsinkin jos sitä vertaa Kataisen hallitukselle kesäkuussa 2011 annettuun kattaukseen. Suomelle oli hankittu tuolloin korkein luottoluokitus ja velkaa oli kansainvälisen vertailun mukaan vähän.

Harmillisinta on, jos muutoksen puolesta äänestävä joutuu pettymään.”

PÄIVÄN KUVA

TUURE KIVIRANTA

Kansallismaisema lumihunnussa

Lumi on verhonnut Kolin kansallismaiseman. Auringon kajastus värjäsi taivaan Pielisen rannoilla tammikuun lopun pakkasaamuna.

KOLUMNI: JOUKO RÖNKKÖ

Aatteet esiin

Rautaruukin myynti ruotsalaiseen määräysvaltaan kirvoitti ministereissä selkeän ideologisia puheenvuoroja. Aatteelliset erot tulivat esiin. Hyvä!

Kulttuuriministeri, puoluejohtaja Paavo Arhinmäki suuttui niin, ettei meinannut tennareissaan pysyä. Valtion omistuksia hallinnoiva Solidium, joka Rautaruukin möi, joutaisi hajottaa.

Seuraavaksi linjansa määritteli eurooppaministeri Alexander Stubb. Hän käski poliitikkoja pitämään näppinsä irti Solidiumista. Stubbin mielestä poliitikon ei siis sovi puuttua talousasioihin?

Stubb puhuu kuin pääomasijoittaja tai osakekauppaa tekevä ”analyytikko”, joka keinottelee osakkeilla. Jos valtio puuttuu yhtiön päätöksiin, osakekurssi ei nouse.

Osakkeen hinta ei kuitenkaan ole yhtiön arvon ainoa mittari. Se kertoo vain sen, miten hyviä voittoja osakekauppiaat uskovat osakkeesta saavansa. Ei sitä, miten hyvin yhtiö on varustautunut tulevaan, kestääkö se myrskyt ja vastatuulet.

Valtion omistuksilla on paljon muutakin merkitystä kuin pelkkä osakkeiden tuotto. Esimerkiksi Rautaruukki luotiin, ei lihottamaan sijoittajan salkkua, vaan rakentamaan Suomen teollista pohjaa, luomaan työpaikkoja ja vaurautta ankaran työttömyyden runtelemaan Pohjois-Suomeen.

Osakkeen hinta ei ole yhtiön arvon ainoa mittari.

jouko.ronkko@maaseuduntulevaisuus.fi

Stubb on uskollinen omalle ideologialleen, kun hän viittaa kintaalla moisille tehtäville ja valtionyhtiöille yleensäkin. Aivan samalla linjalla kokoomuksen kellokkaat olivat jo silloin, kun Rautaruukkia perustettiin. Eduskunnassa kokoomus vastusti, Maalaisliitto ja SKDL kannattivat.

SDP ei uskonut, että mikään mitä Kekkonen kannatti, voisi olla hyvää.

Demarien puoluesihteeri Reijo Paananen iloitsee nyt Rautaruukin myynnistä. Hän tosin väitti Ylen ykkösaamussa, että suomalaisille jää ”merkittävä sananvalta yhtiössä”.

Höpöpuhetta. Kolme neljäsosaa äänivallasta siirtyy ruotsalaisille, yksi kymmenesosa jää Solidiumille.

Enson, anteeksi Storan paperitehtaista potkut saaneet demarit, anteeksi entiset demarit voisivat kertoa puoluesihteerille, mitä ruotsalaisten määräysvalta merkitsee.

Presidentti Kekkosen painostuksen turvin Rautaruukki perustettiin. Oikeisto kirjasi senkin synnin Kekkosen listaan.

Jälkeenpäin näyttäisi siltä, että Rautaruukki on ollut Pohjois-Suomelle hyväksi. Mutta kukapa sen tarkasti tietää?

Ehkä poliitikkojen olisi pitänyt pitää näppinsä irti taloudesta ja valtion omistuksista kuten oikeisto jo silloin vaati.

Ehkä Raahen ja Hämeenlinnan seuduilla asuvat perheet olisivat eläneet onnellisempina Ruotsissa tai Australiassa, jonne monet muuttivat työttömyyttä pakoon? Kielen opittuaan heidän lapsensa saattaisivat elää vauraina leudommassa ilmastossa ja äänestää kokoomuksen sisarpuoluetta Moderata Samilingspartietia. Ruotsalaisen teollisuuden määräysvallan leviäminen Suomessa ei harmittaisi saati pelottaisi heitä lainkaan.

Nyt pari sukupolvea on kuitenkin ehtinyt kasvaa Rautaruukin luoman työn turvin. Suomen teollisuus on vahvistunut ja kansa vaurastunut.

Mutta se osakekurssi kehittyi kuitenkin huonosti, muistuttaa analyytikko. Niinpä niin.